

शासकीय कार्यालये, शासकीय
आश्रमशाळा, शासकीय वसतिगृहे,
एकलव्य निवासी शाळा इ. साठी
आवश्यक वस्तू व सेवा खरेदी GeM
पोर्टलद्वारे करणेबाबत....

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: शाआशा- २०१७/ प्र.क्र.३८६/का-१३,
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई:- ४०० ०३२.
दिनांक :- ०९ नोव्हेंबर, २०१७.

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग, क्र.भांखसं२०१४/प्र.क्र.८२/भाग-III/ उद्योग-४
दि.०१.१२.२०१६
- २) शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग, क्र. शाआशा-२०१५/ प्र.क्र. ३४१(भाग-१)/का-१३,
दिनांक १५.०६.२०१७.
- ३) शासन निर्णय, उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग, क्र.संकीर्ण२०१६/प्र.क्र.२१५/उद्योग-४
दि.२४.०८.२०१७

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाने शासकीय विभाग/संस्थांकडून वस्तू व सेवांच्या खरेदीसाठी गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) हे पोर्टल विकसित केले आहे. GeM पोर्टलवर खरेदी करताना खरेदीदार विभागाच्या गरजेनुसार निविदा फॉर्म, वस्तुनिहाय विनिर्देशामध्ये बदल करण्याची सुविधा पोर्टलवर उपलब्ध असून, पोर्टलद्वारे राबविण्यात येणारी खरेदी पद्धती ही मानवी हस्तक्षेपाशिवाय संपूर्णतः ऑनलाईन पद्धतीने राबविता येते. यामुळे खरेदीमध्ये पारदर्शकता राहून नामांकित दर्जाच्या वस्तू वाजवी किंमतीत उपलब्ध होणार आहेत. राज्य शासनाच्या उद्योग विभागाने शासनाच्या विविध विभागांना वस्तू व सेवा खरेदी करण्यासाठी GeM पोर्टलची कार्यपद्धती दि.२४.०८.२०१७ च्या शासन निर्णयान्वये स्विकृत केलेली आहे. सदर पद्धती आदिवासी विकास विभागासाठी लागू करून ती वापरण्याबाबत सुचना देण्याची बाब विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

- (१) आदिवासी विकास विभागांतर्गतची सर्व शासकीय/निमशासकीय कार्यालये, शासकीय आश्रमशाळा, शासकीय वसतीगृहे, एकलव्य निवासी शाळा इ. साठी आवश्यक वस्तू व सेवा खरेदी GeM पोर्टलद्वारे करण्यात यावी.

- (२) सदरची खरेदी करताना उद्योग विभागाच्या दि.०१.१२.२०१६ व दि. २४.०८.२०१७ च्या शासन निर्णयामध्ये नमूद तरतुदींचे पालन काटेकोरपणे करण्यात यावे.
- (३) ज्या वस्तू व सेवा GeM पोर्टलवर खरेदीसाठी उपलब्ध नसतील तितक्याच वस्तू/सेवा प्रचलित विहित पद्धतीने खरेदी करण्यात याव्यात.
- (४) खरेदीदार विभागास गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलवर उपलब्ध असलेल्या वस्तू व सेवा रु.५,०००/- ते रु.५०,०००/- पर्यंतची खरेदी, योग्य दर्जा, विनिर्देश व पुरवठा कालावधीची पूर्तता करणाऱ्या पुरवठादाराकडून गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलवर करण्यात यावी. तथापि, सदर वस्तू गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलवर उपलब्ध नसल्यास व पुरवठादारांची स्थानिक पातळीपर्यंत वस्तू पुरवठा करण्याची तयारी नसल्यास अशा खरेदी किंमतीच्या वस्तू दरपत्रके/निविदा न मागविता थेट जागेवर खरेदी करता येतील. परंतु अशा वस्तू व सेवांची एकूण खरेदी त्या त्या आर्थिक वर्षात रु.५०,०००/- पेक्षा जास्त नसावी.
- (५) जेव्हा खरेदीची किंमत रु.५०,०००/- पेक्षा जास्त व रु.३ लाखापर्यंत असेल तेव्हा गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलवर उपलब्ध असलेल्या अशा वस्तू व सेवांची खरेदी योग्य दर्जा, विनिर्देश व पुरवठा कालावधीची पूर्तता करणाऱ्या निम्नतम (एल-१) पुरवठादारांकडून व किंमतीच्या वाजवीपणाची खातरजमा करून स्पर्धात्मक निविदेशिवाय खरेदी करण्यास खरेदीदार विभागांना मुभा राहिल. परंतु अशा वस्तू व सेवांची एकूण खरेदी त्या त्या आर्थिक वर्षात रु.३ लाखापेक्षा जास्त नसावी.
- (६) दरपत्रक सादर करणाऱ्या निविदाकारांचा खरेदी कार्यालयाबरोबर कोणताही हितसंबंध नसावा. खरेदी अधिकारी मोठे आदेश लहान लहान आदेशांमध्ये विभागणी करून ते त्याच विक्रेत्यांकडून दरपत्रकाच्या माध्यमातून खरेदी करीत असल्याचे यापूर्वी दिसून आले असल्याने ही प्रथा काटेकोरपणे टाळण्यात यावी.
- (७) खरेदीदार विभागास गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलवर उपलब्ध असलेल्या वस्तू व सेवांची रु.३ लाख व त्यावरील खरेदी सदर पोर्टलवरील पुरवठादारांकडून वस्तू व सेवांची गुणवत्ता, विनिर्देश आणि पुरवठा कालावधी इत्यादी आवश्यक बाबी तपासून स्पर्धात्मक ऑनलाईन निविदांद्वारे (Online bidding) किंवा रिव्हर्स ऑक्शन पद्धतीने खरेदी करण्यात यावी. उपरोक्तप्रमाणे GeM पोर्टलवर खरेदीची कार्यपद्धती अवलंबिताना खरेदीदार विभागांनी उद्योग विभागाच्या संदर्भ क्र.१ येथील दि.०१.१२.२०१६ रोजीच्या शासन निर्णयामधील खरेदी धोरणातील तरतुदींचा अवलंब करावा.

(८) GeM पोर्टलद्वारे वस्तू/सेवांची खरेदी करण्यासाठी प्रत्येक खरेदीदार कार्यालयाने GeM पोर्टलवर खरेदीदार, वस्तू/सेवा प्राप्त करून घेणारा व देयक अदा करणारा असे खालीलप्रमाणे User तयार करण्यांत यावे :-

- १) खरेदी करणारा - जो पुरवठा आदेश देणार आहे तो.
- २) वस्तू/सेवा प्राप्त करून घेणारा - जो पुरवठा आदेशानुसार पुरवठादाराकडून वस्तू/सेवा विहित संस्थेने व विनिर्देशाप्रमाणे प्राप्त करून घेऊन त्या मिळण्याचे प्रमाणपत्र देणार आहे तो.
- ३) देयक अदा करणारा - जो पुरवठा आदेश व वस्तू/सेवा मिळण्याचे प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेऊन त्याआधारे पुरवठादारास देयक अदा करणार आहे तो.

(९) GeM पोर्टलद्वारे खरेदी करताना खालील बाबींची दक्षता घेण्यात यावी :-

- १) खरेदी करण्यासाठी सक्षम प्राधिकाऱ्याची मान्यता.
- २) वित्तीय उपलब्धता आहे किंवा नाही याची खातरजमा कार्यालयीन वित्तीय शाखेने करावी व त्यासाठी आवश्यक ते लेखाशिर्ष नमूद करावे.
- ३) खरेदी प्रक्रिया १ वर्षापेक्षा अधिक कालावधीसाठी करावयाची असल्यास त्याप्रमाणे पोर्टलवर माहिती नमूद करावी.
- ४) GeM पोर्टलवर खरेदी प्रक्रिया राबविल्याच्या अनुषंगाने प्रशिक्षण मोड्यूल प्रमाणे १२५.१९.३०.१९८ या URL वर उपलब्ध आहे. तसेच प्रशिक्षणासाठी आवश्यक ते साहित्य gem.gov.in/training या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

(१०) प्रत्येक कार्यालयाने User तयार करताना संबंधित कार्यालयात खरेदी करणारा व वस्तू/सेवा प्राप्त करून घेणारा एकच असू शकतो, परंतु तो खरेदी करणारा आणि वस्तू/सेवा प्राप्त करून घेणारा, हा देयक अदा करणारा असणार नाही, अशा पध्दतीने User तयार करावेत.

(११) GeM पोर्टलद्वारे वस्तू/सेवा खरेदी करण्यासाठी संबंधित कार्यालयामध्ये एकापेक्षा अधिक खरेदी करणारे व एकापेक्षा अधिक वस्तू/सेवा प्राप्त करून घेणारे असू शकतात, त्याप्रमाणे User तयार करावेत. उदा. प्रकल्प कार्यालयामध्ये प्रथम एक User नोंदणी करील. त्याद्वारे तो User आवश्यकतेनुसार त्याखाली खरेदीदार, वस्तू व सेवा प्राप्त करून घेणारा व देयक अदा करणारा असे द्वितीय User तयार करू शकतील. प्रथम User हा कोणतीही खरेदी करू शकणार नसून तो द्वितीय User तयार करून त्याच्याकडून खरेदीची प्रक्रिया पूर्ण करू शकेल. उदा. प्रकल्प अधिकारी प्रथम User आहे आणि त्यांना काही वस्तू/सेवा खरेदी करावयाची आहे, त्यास्तव

प्रकल्प अधिकारी द्वितीय User स्वतः किंवा अशा अधिका-यास खरेदी करणारा, वस्तू/सेवा प्राप्त करून घेणारा व देयक अदा करणारा म्हणून नोंद करू शकेल.

(१२) प्रथम User कडून संबंधित कार्यालयांना GeM पोर्टलवर Login करता येईल. मात्र प्रत्येक User चा मोबाईल नंबर हा आधार क्रमांकाशी जोडलेला असणे आवश्यक आहे. तसेच त्याचा ईमेल आयडी व प्रत्येक User चा मोबाईल नंबर हा स्वतंत्र असावा व शासकीय ईमेल एकदा नोंदणी केलेला मोबाईल नंबर व ईमेल दुस-यांदा User नोंदणीसाठी वापरता येणार नाही. त्यानुषंगाने सर्व प्रथम User आणि द्वितीय User यांनी शासकीय ईमेल प्राप्त करून घेणे आवश्यक राहिल. (i.e. - .nic or .gov.domain).

(१३) GeM पोर्टलद्वारे वस्तू/सेवा खरेदी करण्यासाठी सर्व संबंधित कार्यालयातील अधिकारी /कर्मचारी यांच्यासाठी प्रशिक्षण आयोजित करण्यात यावे.

(१४) वस्तू/सेवा खरेदी करण्यासाठी राज्य शासनाने स्विकृत केलेल्या गव्हर्नमेंट ई-मार्केटप्लेस (GeM) पोर्टलच्या कार्यपद्धतीची सविस्तर माहिती उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाच्या संदर्भ क्र.३ येथील शासन निर्णयामध्ये नमूद करण्यात आली असून त्याचे अवलोकन करावे.

(१५) सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्र. २०१७१११०१४००२७८७२४ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(सु. ना. शिंदे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.४०० ०३२.
३. मा.मंत्री (आदिवासी विकास), मंत्रालय, मुंबई:- ४०० ३२.
४. सर्व मा. मंत्री, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
५. मा. राज्यमंत्री (आदिवासी विकास), मंत्रालय, मुंबई:- ४०० ०३२.
६. सर्व मा. राज्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
७. सर्व मा. विधानसभा सदस्य.
८. सर्व मा. विधानपरिषद सदस्य.

९. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
१०. मा. सचिव, आदिवासी विकास, यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
११. मा. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई.
१२. आयुक्त, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक.
१३. मा. निबंधक, उच्च न्यायालय, मुंबई, / खंडपीठ नागपूर / खंडपीठ औरंगाबाद.
१४. आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे.
१५. सर्व जिल्हाधिकारी.
१६. सरकारी अभियोक्ता, उच्च न्यायालय, मुंबई / नागपूर / औरंगाबाद.
१७. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य, आदिवासी विकास महामंडळ मर्या. नाशिक
१८. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य नागपूर / नाशिक/ ठाणे / अमरावती.
१९. शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
२०. शिक्षण संचालक, (उच्च शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
२१. सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प.
२२. महालेखापाल (लेखा परिक्षा) / (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१, मुंबई
२३. महालेखापाल (लेखा परिक्षा) / (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-२, नागपूर.
२४. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
२५. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
२६. संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
२७. सर्व उप सचिव/ अवर सचिव/कार्यासन अधिकारी, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२८. उप सचिव (व्यय-१४), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२९. निवडनस्ती (का-१३) आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई:- ४०० ०३२.